

Asia: VN/27452/2020/

Työryhmän mietintö julkisuuslain ajantasaistamisesta

Yleisperustelut sekä suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Huomionne yleisperusteluista sekä suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys -jaksosta (mietinnön jaksot 2-5 ja 10)?

Emme kannata julkisuuslain soveltamisalan laajentamista julkisen vallan käyttämisestä julkiseen hallintotoimintaan yksityisoikeudellista toimintaa harjoittavissa yhteisöissä. Työryhmän työskentelyssä ei ole kyetty/pyrity riittävästi selvittämään kaikkia tahoja, joita lain olisi tarkoitus koskea taikka mitä vaikutuksia lain soveltamisalan laajentamisella on eri tahoihin, joiden toiminnat voivat huomattavalla tavalla poiketa toisistaan.

Säätelyhankkeessa ei ole myöskään riittävässä määrin kyetty selvittämään lain mahdollisia ongelmakohtia EU:n yritysten vapaan sijoittautumisoikeuden sekä palveluiden vapaan tarjonnan kanssa.

Myös julkisen hallintotehtävän käsitteen sisältö on tulkinnanvarainen ja julkisuuslain soveltamisalan laajennus täsmentämättömään kohtaan erilaisia toimintoja on myös salassapitoa koskevien säännösten kanssa omiaan aiheuttamaan tulkintaongelmia, joiden sisältöä tulaisiin vähäistä suuremmassa määrin vasta ajan mittaan täsmentään oikeusasteissa, eduskunnan oikeusasiamiehen lausumilla sekä perustuslakivaliokunnan kannanotoilla emmekä pidä tätä hyvänä.

Soveltamisalan laajentamista koskevat ehdotukset

Miten arvioitte vaikutuksia, joita seuraa mietinnössä ehdotetun julkisuuslain soveltamisalan laajentamisesta julkisen hallintotehtävän hoitamiseen kokonaisuudessaan? Onko mietinnössä jäänyt tältä osin tunnistamatta joitakin erityisiä vaikutuksia, jotka liittyvät organisaationne erityispiirteisiin?

Työryhmäraportissa ei ole kyetty/pyrity riittävästi selvittämään kaikkia tahoja, joita lain olisi tarkoitus koskea taikka mitä vaikutuksia lain soveltamisalan laajentamisella on mainittuihin tahoihin, joiden toiminta ja organisaatorakenne voivat poiketa huomattavallakin tavalla toisistaan.

Soveltamisalan tulisi olla tarkkarajaisempi sekä sen toimijajoukon osalta, johon lakia on tarkoitus soveltaa, että myös miltä osin lakia tulisi soveltaa kunkin toimijan toimintaan.

Pidämme ongelmallisena myös lain soveltamisalan laajentamista koskemaan ennen lain voimaantuloa laadittuja asiakirjoja, jotka eivät ole olleet julkisia eikä niitä laadittaessa ole otettu huomioon, että asiakirjojen sisältämä tietoaineisto voisi tulla jälkeensä julkiseksi.

Miten arvioitte vaikutuksia, joita seuraa mietinnössä ehdotetun julkisuuslain soveltamisalan laajentamisesta julkisyhteisön määräysvallassa oleviin yhteisöihin ja säätiöihin? Onko mietinnössä jäänyt tältä osin tunnistamatta joitakin erityisiä vaikutuksia, jotka liittyvät organisaationne erityispiirteisiin?

-

Minkälaisia erilaisia turvallisuuteen liittyviä vaikutuksia arvioitte mietinnössä ehdotetulla julkisuuslain soveltamisalan laajentamisella olevan? Ovatko voimassa olevan julkisuuslain salassapitoperusteet riittävät suojaamaan tietoja, joita on ehdotuksen mukaan soveltamisalan piiriin uutena tai laajemmin tulevien toimijoiden hallussa? Onko organisaatiollanne hallussa tietoja, joiden salassapito olisi välttämätöntä esimerkiksi turvallisuusnäkökohtien vuoksi eikä niiden salassapito ole mahdollista voimassa olevassa laissa tai erityislaeissa säädettyjen salassapitoperusteiden perusteella?

-

Muut mietinnön ehdotukset

Olisiko muilla kuin lain soveltamisalaa laajentavilla ehdotuksilla organisaationne näkökulmasta turvallisuusvaikutuksia ja minkälaisia nämä vaikutukset olisivat?

-

Lakiehdotus ja säännöskohtaiset perustelut

Huomionne luvuittain lakiehdotukseen ja sitä koskeviin säännöskohtaisiin perusteluihin?

1 luku

Emme kannata soveltamisalan laajentamista 5.1 §:n sanamuodon mukaisesti yksityisoikeudellisiin toimijoihin niiden hoitaessa julkista hallintotehtävää. Nykyinen laissa viranomaistoiminnan julkisuudesta säädetty rajausta, jossa julkisuus koskee vain julkisen vallan käyttämistä, on tarkkarajainen ja soveltamisalaltaan selvä.

2 luku

-

3 luku

-

4 luku

-

5 luku

-

6 luku

-

7 luku

-

8 luku

Lain 43 §:än on kirjoitettu erilaiset voimaantuloajat erilaisille toimijoille. Yksityisoikeudellisille toimijoille laki tulisi voimaan 12 kuukauden kuluttua lain voimaantulosta julkisen hallintotoiminnan osalta ja välittömästi siltä osin, kun toiminta kuuluu julkisen vallankäytön alueeseen. Sen sijaan viranomaistahoille lain ehdotetaan tulevan voimaan 24 kuukauden kuluttua sen voimaantulosta ja lisäksi rajauksella, että lakia ei sovellettaisi kilpailutilanteessa markkinoilla toimivien tahojen sellaisiin asiakirjoihin, jotka ovat saapuneet tai laadittu ennen sanottua ajankohtaa. Myös yksityisoikeudelliset toimijat toimivat kilpailutilanteessa eikä mainittuja asiakirjoja ole laadittu sillä harkinnalla, että asiakirjojen sisältämä tietosisältö voisi jälkeinpäin tulla julkiseksi. Olisi harkittava uudelleen sekä sitä, ovatko voimaantulosäännöksissä olevat erot perusteltuja ja soveltamisalan laajentaminen ennen lain voimaantuloa laadittuihin asiakirjoihin.

Muut huomiot

Muut mahdolliset huomionne?

-

Heinström Ismo
Eläkesäätiöyhdistys ESY ry